

Nezavírejme oči, neboť čisté hvězdy nikdy nevyjdou

Jiří P. Kríž

Co ještě může na jevišti omráčit z tématu násilné kolektivizace, posledních vzdorných sedláků, křivení charakterů, ujařmování nepoddajných? To všechno nese v sobě Konec masopustu Josefa Topola, příslušníka generace šestatřicátníků.

Jeho souputníky byla a jsou Václav Havel, Viola Fischerová, Jiří Kuběna... S výjimkou prvního ostatní zazářili, zakázali je, a do vlaku v uvolněných poměrech už nenaskočili. Oslavují je, vzývají. Zůstávají ale v pozadí. Vytrácejí se ještě za života.

Symbols a slovo

Nejnovější nastudování Konce masopustu přivedl na jeviště ostravského Divadla Jiřího Myrona Janusz Klimsza. Příběh nepoddajného sedláka Krále začíná vypravovat beze spěchu. V podkresu zní budovatelské pochody

a písně. Nervní čas masopustních taškařic. A tajemník (Tomáš Jirman) vyškolený k třídnímu boji.

Do popředí vystupují z obrazů na horizontu masopustní masky, jakoby vedené elektrickými sloupy s amplióny místního rozhlasu. Takřka celou zdlouhavou první část příběhu sedí Král (David Viktora) u dubového stolu. Zádý k publiku. Trápí ho smrt manželky, mentálně retardovaný syn Jindřich (talentovaný Jan Kovář).

Dobu parforzního združstevňování, zmaru tradičních hodnot, nevíry a skepse, nepevnosti lidských charakterů, to všechno zaznamenal Topol čistou, básnivou mateřštinou. Klimsza se rozhodl převést slova do řeči scénické poezie. V masopustním veselí se vyostřují charaktery: Husar Petra Housky, Anežka Pavlíny Kafkové... Doba konturuje i nenadějný osud Královny dcery Marie (Lada Běláškova). Prolnutí s městem vymodeloval autor nesourodostí.

Foto PRAVO - Jiří P. Kríž

V popředí masopustního reje masek Jiří Sedláček (Baba), Petr Houska (Husar) a Pavlína Kafková (Ženich).

Tajemník, posila z fabriky s výučním listem pro boj s nepřitelem, vyhasínajícím, ale noblesní Paní Pražka (Veronika Forejtová) a její rozporný, chuligánský vnuk Rafael (Robert Urban).

Na prahu zmaru

Druhá část Konce masopustu, to už je čistý Klimsza. Gradace, obrazy z pozadí scény se prolínají s ústřední linií příběhu. Stylově precizní, v rozuzlení chmurné. A sebezáhubná nemotivovanost Jindřichova impulzivního činu. Na cestě k vlastní smrti.

Dlouhá expozice vyústila do střetu, stále vlastně jen v rámu rázovitých masopustních obrazů. Rozezvučely se tíživost a smutek z nepevnosti charakterů. Král ani nadějná 60. léta nemůže přežít ve zdraví. Topol a Klimsza nedopovídají, jen naznačují. Kam se vytratily hodnoty? Kam kráčeji lidé? My už víme. Ale vůbec jsme se nepouchili.